

Vladimír Špidla: Vláda v našem zhoršuje situaci

Popis

Největší je to vidět na plánu novaných změnách v penzách, řekl Právnický ústav (SODCEM) a eurokomisař Vladimír Špidla (SODCEM).

Vláda má za sebou dva roky. Jak byste zhodnotil její činnost v sociálně oblasti?

Postupuje jako klasická pravice vláda. To znamená, že obecně zhoršuje sociálně situaci prakticky každému a současně rozvíjí myšlenku vystupování kontrol, což se projevuje třeba v záměru zaskápat při částečně o sociálně údaje informace z bankovních účtů.

Když do sociálně politiky začneme i dchody, tak to, čemu vláda říká dchodová reforma, je prostě zhoršením dchodových parametrů jak pro současně, tak budoucí dchodce.

Není ale snaha vidět adaptelám o údaje na účty pochopitelně? Podle ministra práce Mariana Jureky je nutné rozlišovat, zda lidé údaje skutečně potřebují.

Není to pochopitelně a je to nadbytečné, protože u lidí dalších věcí, třeba daňových, se do účtů nezasahuje. Pokud jsou daně údaje v záznamu na majetkový test, tak se tento test má udělat. Ale obecně přístup do účtu mi připadá nadbytečné a čím je jenom zvyšovat tlak.

Nehledám k tomu, že údaje, které skutečně chápeme jako údaje, to znamená nikoliv dchody a nemocenské, je rodičovské, jsou z hlediska veřejného rozpočtu naprosto okrajové. Takže se moc neújetá.

V rámci sociálně dvek se plánují i další změny, například sloučení příspěvku a doplatku na bydlení, příspěvku na děti a příspěvku na údržbu do jedné údaje. Je vůbec potřeba nějak rekonstruovat údaje systém?

Je se údaje systém různě zpřesňovat podle toho, jak se vyvíjí

sociálně situace a životní styl, na tom není nic podivného. Těm sloužím si ale nejsem jistý. Zdá se mi, že to bude těžko nějakým dobrým způsobem administrovatelné. Ale to se teprve ukáže.

U těchto konstrukcí je rozhodující, aby se dávka dostala všem, kteří ji potřebují, a aby měla odpovídající účinek. Aby byla schopna docílit toho efektu, který zamýšlíte. Takže proti tomu, že se dávková systémová změna způsobem má, nic nemám. Ale informace o tom jsou významné a jsou jasné změny, které už probíhají, znamenají zhoršení. Takže jsem zaneprázděněn.

To zhoršení spatřujete v čem?

Těba i v tom, jak se má od ledna zvýšit pro nově narozené děti rodičovská, o padesát tisíc korun. Na jedné straně je to lepší než nic, na druhé straně je to z dlouhodobého hlediska zhoršení, protože je to daleko pod inflací. A nespravedlivé to vyřadilo rodiny, které ji půlstoletí pobíraly, ty se zvýšily nedokážou.

Zřejmě ale zhoršení vidíme v důchodovém systému. Například se zpomalí nově přijívaná důchody, změna se vypočet veku pro odchod do penze a zpomalily se podmínky pro předčasné penze. Podle mnoha ekonomů je to krok správným směrem, ale s tím nesouhlasím. Tento typ reformy potřebuje nejen, protože se zřídka odvolávají na to, že důchody nejsou ufinancovatelné. Ale důchody obecně financovatelné jsou.

Lidé by si podle vlády měli více spořit!

Základní smysl této reformy je oslabit přibližně ve stejném systému tak, aby přestal mít kapacitu poskytovat rozumnou penzi, a tím donutit lidi, aby se připojili k nejrůznějším kapitálovým systémům. A to je pro nějakou krajně nevhodnou. Můžete nejméně tětinu lidí, kteří nejsou schopni mít vůbec žádná úspory. Je absolutně nerealistické, aby si naspořili tolik, aby je to zabezpečilo na stáří.

Takováto reforma je nejen nepotřebná, ale ohrožuje i životní úroveň lidí, kteří poctivě pracovali většinou více než čtyřicet let. Například snážená valorizace z poloviny růstu reálných mezd na jednu třetinu v rámci reformy během nějakých deseti let zvýší měru chudoby dvakrát.

Řekněte, kde chody jsou financovatelné. Nemá ale ministr Jurečka pravdu, když říká, kde je systémem dlouhodobě deficitní?

Děchody jsou součástí veřejných financí a dají se na ně zhruba devět procent HDP. To je v porovnání s dalšími zeměmi velmi málo. Když se bude dávat v nejhorších dobách kolem jedné procento, tak to není nic překvapivého. To je stát na jeho typu schopen zvládnout.

Prostě, pokud HDP je klíčová a rozhoduje o tom, jestli jsou děchody financovatelné, nebo ne. A ten už nás není překvapivý, je v mezinárodním kontextu spíše nízký. Nejsme už zdi.

A co ten deficit?

Deficit, o kterém se mluví, je technický deficit, kdy je méně příjmem na pojistném, než jsou výdaje na důchodech. Když jsem byl ministr práce a sociálních věcí, tak byl systémem také v deficitu. My jsme o pár procenta zvýšili pojistné, a od toho okamžiku byl systém v jiné rovnováze nebo v přebytku. A nikdo si toho nevšiml.

Jiní technický deficit je něco jiného než financovatelnost důchodového systému. Pokud navíc mluvíme o udržitelnosti systému, musíme také mluvit o jeho sociální udržitelnosti. Jestliže není schopen poskytnout odpovídající podporu ve stáří, udržitelný není.

Vlášda podle vás chce donutit lidi, aby vstoupili do kapitálových fondů a podobně. Kde nám tomu takovému sáhla před dvaceti lety výdská vlášda, když změnila penzijní systém. Jsou tam individuální účty a ještě se povinně investuje. Sociálnědemokratické kruhy si tyto reformy dost cenily.

U výdských důchodových systémů, takzvaných NDC systémů, je daleko adekvátnější než nás. Je v zásadě odvozen od toho, co jste dali do systému, a dávka pak je odvozena od vašich státních důlky životů. Světoho času jsem ho prosazoval. Ale už nás tehdy byl velkým problémem, že by byly mimořádně velké rozdíly v důchodech daných životní kariérou. Na to by se dala najít nějaká opatření, která by to zvládla, ale prostě jsem se tehdy neprosadil.

Ta kapitálová ještě byla z málo hlediska ovlivněna v rámci politických diskusí,

protože pravice ji chtěla. Navíc má ve věčném věku racionální důchodového systému v podstatě okrajovou váhu.

Ale znovu: problém není, když má někdo větší peníze, protože by si nemohl spořit. Možnost investovat má tisíce. Klíčové je, že k tomu nesmějí být lidé donuceni tlakem.

Takže by se to mohlo dát podporou ve formě pobádek?

No, ano, má to být formou podmínek. Ale základem je u kapitálových systémů spoření; v tom, že se do nich lidé spěšně vají; z věřejných peněz, a když se to nedělo, tak by věbec nebyly efektivní. To přece není správné, aby se do kapitálového systému lidé spěšně vají z veřejných peněz.

V racionální penzijní reformy dojde i ke změněm ve věku pro odchod do penze, která má být navýzena na dobu dožití. Nemá to třeba věst k tomu, že lidé začnou chodit do důchodu, a že jim bude sedmdesát let?

To si od nás snad její autoři slibují, ne? Základ současných důchodových reformy je zrozen v letech myšlenkách ODS.

Se státní dávkou života, naděje dožití, se v reformě zacházejí stejně; nezodpovědně. Státní je neobyčejně individuální. Kdybyste se zabývali jednotlivými kohortami podrobně, tak byste zjistili drsnější věci. Třeba že státní dávkou života využití žen bez maturity rozhodně nenarůstá.

Prodloužení věku odchodu do důchodu neblaze dopadne na statisíce lidí. Nehledě k tomu, že státní dávkou života v dobrém zdravě je u nás 62 let. Takže když u někoho bych se tvářil uvěřitelně, tak bych přizpůsobil věk odchodu do důchodu státní dávkou života v dobrém zdravě. Jinak lidé budou unikat do invalidních penzí, protože to nemáme zvládnout.

Věda by to chtěla kompenzovat věhodnými úměrnými odchody do předčasné penze u těch křehkých profesí. Odbory si státní, že se o něm nemůžeme podobně mluvit u těch tisíc let, ale po něm se nic neděje. Na něm to celou tu dobu vězme?

Na tom, že to pravice nikdy nechtěla. A protože má vědycky poměrně věrznou sílu, tak se to nestalo. Největší krok tímto směrem udělala minulý ministryně předsedkyně Jana Maláčová, když u někoho bylo vě zřetelně rozhodnuto, že se budou

tyto peníze také profesů zájmenůch do této a kategorie nřiročnosti. Tito lidé jsou vystaveni různorodým a situacím, které se nedají vykompenzovat nějakým jednoduchým rešimovným opatřením typu respirátor nebo třeba dne dovoleně navíc.

Ministryně Maláková; to navrhla, bylo to propořeno, mělo se to financovat zřeným odvodem zaměstnavatele, kde tyto profese byly. Systěm by to vydržel.

Ministr Jureřka přislřbil, ře brzy předloř soupis nřiročnřch profesř. Nebude to přece jen kompenzovat třřkř profesřm změny, ke kterřm dořlo nebo jeř; tř dojde vř řmci penzijnř reformy?

Ne, protoře vřdy, kdyř zařnou vřst tuhle debatu, tak uřznou na tom, kdo bude patřit mezi třřkř profese. Poslednř solidnř vřzkum na toto třma uřlala Karlova univerzita. Ukřzal, ře nejtřřsouřasnou pracř jsou popelřř a skladnřci. Takře tam mřřou zařdit popelřř, to ano. Ale pak se budou zabřvat docela slořitou situacř, zda nřkdo pracuje celř řivot jako popelřř. To asi ne.

U lidí, kteřř pracujř u řznřch strojř a zařzenř, střdnř dřlka řivota stagnuje. Takře bych zvolil profese, uř kterřch prokazatelnř stagnuje střdnř dřlka. Mořnřch hledisek je vřc. Vřsledkem ale podle mřho bude, ře vyberou nřjakř; mřsta, povede se kolem toho třřkř zřpas a ř rozhodnř to nepomřře.

Přřř; tř rok se budou konat volby do evropskřho parlamentu. Jak vidřte řanci sociřlnř demokracie?

Dobrou. Sociřlnř demokracie mř; jasnř dřvody pro politickou existenci. Teř se zvedřme zř prozatřm nejhlubř; řize vř poslednř dobř. Pozorujř, ře se strana opravdu ořivuje.

Je ale dostatečnř viditelnř? Nejen vř mřdiřch, ale hlavnř vř regionech mez voličř? Přřjde mi, ře vř tom zaostřvř.

S voličř komunikujeme, to mi dřvř; urřitř optimismus. Je to daleko řivřř, neř to bylo. Ale kdyř jste mimoparlamentnř strana, je pochopitelnř mediřlnř prostor značnř omezenř, takře to nenř vidřt na prvň pohled. Ale zvedřme se z

Rozhovor byl zveřejnřn na serveru rovinky.cz 27. 12. 2023

Tagy

1. SOCDEM
2. Vladimř Å pídla

Datum vytvořenĚ

28.12.2023